

VAPAUTEEN ORJUUDESTA

JONI SUOVERINAHO

Joni Suoverinaho

Vapauteen orjuudesta

Paavalin kirjeet galatalaisille ja Filemonille

© 2024 Joni Suoverinaho

Kustantaja: BoD · Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8299-6

LK 22.22

Raamattusitaatit ovat vuoden 1933/38 raamatunkäännöksestä.

JOHDANTO

Raamattu sanoo: ”Kehukoon sinua toinen, ei oma suusi; vieras, eikä omat huulesi” (Sananl. 27:2). Niinpä minäkin varon kehumasta itseäni ja tekstejäni. Sen sijaan voin kuitenkin lyhyesti kertoa tästä käsillä olevasta teoksesta. Siinä siis käyn läpi Galatalais- ja Filemonkirjeet järjestyksessään ja jae jakeelta. Olen pyrkinyt antamaan mahdollisimman paljon sijaa Jumalan Sanan kokonaisilmoitukselle, jonka valossa yksittäiset jakeet avautuvat. Raamattu siis selittää itseään. Nähdäkseni kirjoittamani teos on luonteeltaan lähinnä kristillistä opetuskirjallisuutta. Sen voidaan nähdä tulevan lähelle tietokirjaa, vaikkakin siinä on osataan julistavia ja hartaudellisia jaksoja.

En pyytele anteeksi sitä, mitä tuon esille tässä teoksessa. ”Sillä minä en häpeä evankeliumia” (Room. 1:16), kirjoitti apostoli Paavali aikoinaan. Olen tahtonut kantaa oman pienen korteni kekoon siinä työssä, jota Jumalan seurakunnat tekevät tänäkin aikana. Ja kaikesta hyödyistä, taidosta ja menestyksestä kuuluu kunnia vain Jumalalle.

Olen saanut Herralta kaksi näkyä tähän kirjaan liittyen. Maallisesti ajatellen tekstini ovat kuin maansiirtokoneen nostamaa hiekkaa. Hengellisesti ajateltuna ne ovat kuin tulesta syntyneitä. Siksi kehotankin nyt sinua erottelemaan nämä kaksi, maallisen ja hengellisen, toisistaan. Teksteistäni löytyy varmasti niin maan tomusta lähteneitä kuin myös Pyhän Hengen vaikuttamia kohtia. Vaikka olenkin pyrkinyt totuudellisuuteen kaikessa, niin olen minäkin vain vajavainen ihminen ja armahdettu syntinen.

Yhdestä olen varma. Käsittelimäni jakeet ovat täyttä Jumalan Sanaa. Ne ovat erehdyttömiä ja fundamentaalisia. Omat tulkintani ovat sen sijaan erehtyväisiä. En ole Jumala enkä Kristus. Kirjan perusteena on evankeliumi, joka on Jumalan Sanan avain. Pääasiaksi muodostuu hukkuvien sielujen pelastuminen uskon kautta Herraan Jeesukseen Kristukseen. Siinä samalla myös Jumalan lapset saavat Hengen ravintoa. Herra olkoon sinunkin kanssasi.

Kaikki kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa.

Ähtärissä, Joni Suoverinaho

Gal. 1:1 ”Paavali, apostoli, virkansa saanut, ei ihmisiltä eikä ihmisen kautta, vaan Jeesuksen Kristuksen kautta ja Isän Jumalan, joka on hänet kuolleista herättänyt.”

Aluksi on kirjeen lähettäjän esittely. Hän esittelee olevansa nimeltään Paavali. Se, mitä hän tekee, on ”apostoli”. Se on hänen virkansa. Hän ei ole saanut tätä virkaa kenenkään ihmisen kautta, vaan Jeesus ja Isä Jumala ovat valinneet hänet tähän tehtävään. Paavalin tausta on juutalaisuudessa. Hän kuului fariseusten uskonnolliseen puolueeseen. Luullen toteuttavansa Jumalan tahtoa hän vainosi Jeesuksen opetuslapsia. Mutta kulkiessaan kohti Damaskoa Jeesus ilmestyi hänelle. Se oli hänen kristillisen toimintansa alku. Hän sai etuoikeuden olla yhtenä Uuden testamentin kirjoittajista, jotka Pyhä Henki inspiroi.

Paavali todistaa heti tässä kirjeensä ensimmäisessä jakeessa evankeliumin ydintuuden: Jeesus on noussut kuolleista kolmantena päivänä. Isä Jumala ”on hänet kuolleista herättänyt”. Paavali ei siis jahkaile turhia, vaan hän menee suoraan asiaan eli evankeliumin julistamiseen. Tässä jakeessa hän korostaa myös Jumalan valinneen hänet apostolikseen. Jumala tekee siis mitä tahtoo. Pyhän Hengen todellisuus on yhä tänäkin päivänä linjassa Jumalan Sanan totuuksien kanssa. Paavali ei salaillut Jumalan valintaa. Hän teki asian jo alusta pitäen hyvin selväksi. Hän piti elämäntehtävänsä korkeassa arvossa tietäen olevansa siitä tilivelvollinen Jumalalle. Hän toteaa: ”Voi minua, ellen evankeliumia julista!” (1. Kor. 9:16.) Näin meidänkin tulisi tehdä; kertoa pelastuksesta Jeesuksessa toisille.

Jos haluan olla suora sen suhteen, onko Jeesus ilmestynyt minulle, niin minun täytyy paljastaa se nyt. Olen sitä peitellyt, mutta nyt tahdon tulla valoon: Jeesus on ilmestynyt minulle. Olen nähnyt hänet ilmestyksessä, kun täytyin Pyhällä Hengellä. Tätä en sano kerskatakseni, mutta en tahdo tuota kolmentoista vuoden takaista kokemusta enää pitää piilossa. Hän elää. Pyhän Hengen todellisuus kertoo Jeesuksesta ja osoittaa häneen. Maailma pitää minua hulluna, mutta toivon siitä huolimatta, etten olisi enää pahennukseksi Herrani nimelle. En pidä itseäni toisia parempana näiden ilmestysten tähden, mutta silti ”luulen, että minullakin on Jumalan Henki” (1. Kor. 7:40). Toivon ja rukoulen, että kaikki Jeesukseen uskovat seurakunnat saisivat tervehtyä ja vahvistua. Seurakuntien Herra tarkkailee niitä ja rukoilee niiden puolesta, ettei usko raukeaisi tyhjiin. Valitettavasti monet ovat maallistuneet, ja osa on luopunut. Meidän, joilla on hätä hukkuvista sieluista, tulisi olla avoimia uskomme suhteen eikä kätkeä lamppuamme ”vakan alle” (Matt. 5:15).

Esirukous hukkuvien sielujen puolesta on rintama, johon sinäkin voit liittyä. ”Rukoilkaa lakkaamatta” (1. Tess. 5:17). Älkää siis vielä lausuko aamenta, vaan etsikää Herran kasvoja. Jumalan syntisiin kohdistuva pelastusoperaatio on käynnissä. Hänen armonsa aikaa on vielä jäljellä. Tee ratkaisu, jos et ole sitä vielä tehnyt. Älä enää jahkaile; ota Jeesus vastaan.

Paavali esittelee yleisluontoisesti ne, jotka olivat hänen kanssaan. Hän tuo tervehdyksen näiltä veljiltä ”Galatian seurakunnille”. Galatia on suhteellisen laaja alue, joka käsittää suunnilleen nykyisen Turkin alueen. Paavali ei suinkaan toiminut täysin yksin. Veljeys on yksi teema kristillisessä uskossa. Paavali ei nimittäin tarkoita sukulaisiaan vaan miespuolisia kristittyjä, jotka olivat mukana Paavalin matkassa. Osa heistä pysyi uskollisina, osa ei.

Galatiassa sijaitsi useita seurakuntia. Tämä viittaa siihen, että tämä kirje oli niin sanottu kiertokirje, eli sitä luettiin vuorottain Galatian seurakunnissa. On hyvinkin todennäköistä, että Paavali oli perustanut nuo seurakunnat. Siksi hän kantoi niistä huolta ja kirjoitti niille tämän kirjeen. Paavali teki lähetysmatkoja perustaen seurakuntia. Niiden vaiheista saamme tarkemmin lukea Apostolien teoista. Periaatteessa jo se, että Paavali kirjoittaa uskonveljistä, kertoo evankeliumin eteenpäin menemisestä. Työtä oli tehty ja tulosta oli tullut. Kuitenkin Paavali kutsuu heitä veljiksi, vaikka kenties hän oli itse johdattanut heidät uskoon. Näin tehden hän ei asettanut itseään heidän yläpuolelleen vaan rinnalleen. Veljeys vallitseekin niiden kesken, jotka ovat Jeesuksen miespuolisia seuraajia. Voimme nähdä Paavalin teksteissä ja muualla Uudessa testamentissa kristillisen veljeyden periaatteen ja käytännön. Meitä ei ole luotu yksinäisyyteen vaan yhteen toisten kanssa.

Erilaiset ajanjaksot ja ongelmat tulevat kyllä koettelemaan uskollisuuttamme sekä kristillisen veljeyden että muidenkin ihmissuhteiden suhteen. Otettuamme Jeesuksen vastaan meidän kannattaa välittömästi kertoa siitä läheisillemme. Värinsä näyttäminen on kyllä kannattanut. Se voi saattaa jopa vihamiehetkin sovintoon kanssasi. Herrasta todistaminen on pyhä velvollisuutemme. Hän on pelastanut meidät. Meillä ei ole mitään hävettävää, kun tunnustamme uskovamme Jumalaan eli Isään, Poikaan ja Pyhään Henkeen.

Kunpa olisimme vieläkin häpeämättömämpiä Jeesuksen todistajia. Emme siis saa hävetä Jeesusta, vaan meidän tulee tuoda hänet julki ainoana Pelastajana ja tienä Isän Jumalan luokse. Emme saa olla pahennukseksi Herrallemme pidättämällä evankeliumin vain omana tietonamme. ”Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut” (Ap. t. 16:31). ”Eikä ole pelastusta yhdessäkään toisessa; sillä ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmisille annettu, jossa meidän pitäisi pelastuman” (Ap. t. 4:12). ”Jeesus sanoi hänelle: Minä olen tie, totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani” (Joh. 14:6). Kannattaa siis uskoa Jeesukseen, että pääsee taivaaseen. Hänessä on parantava voima yhä tänäkin päivänä. Jeesus voi parantaa sinut. Hän voi tehdä sinut terveeksi. Hänellä on siunaus annettavana sinulle jo tässä elämässä. Hän puhdistaa omantuntosi sydäneverellään. Hän on vuodattanut sen Golgatalle, joka on sovituksen paikka. Tule hänen verihaavojensa luokse, kätkeydy sinne virtoihin, ja elä puhtaasti.

Gal. 1:3 ”Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta Kristukselta,”

Paavali julistaa galatalaisille Jumalan armoa ja rauhaa. Mekin olemme päässeet uskon kautta niistä osallisiksi. Hänen rakkautensa todisteena on Jeesuksen ristinkuolema, joka oli meidän syntiemme sovitusuhri. Jeesus valmisti meille pääsyn Jumalan armoon. Rauha on tuon armon siunattu seuraus. Jumala on armahtanut meidät Jeesuksen kautta. ”Rauhan minä jätän teille: minun rauhani –sen minä annan teille” (Joh. 14:27). ”Koska me siis olemme uskosta vanhurskaiksi tulleet, niin meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, jonka kautta myös olemme uskossa saaneet pääsyn tähän armoon, jossa me nyt olemme, ja meidän kerskauksemme on Jumalan kirkkauden toivo” (Room. 5:1–2). ”Älkää mistään murehtiko, vaan kaikessa saattakaa pyyntönne rukouksella ja anomisella kiitoksen kanssa Jumalalle tietäväksi, ja Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempi, on varjeleva teidän sydämenne ja ajatuksenne Kristuksessa Jeesuksessa” (Fil. 4:6–7).

Vaikka se saattaa tuntua käsittämättömältä, niin on armoakin suurempia asioita, jotka eivät tosin ole saavutettavissa ilman Jumalan armoa Kristuksessa. Sellainen on Herran kirkkaus, josta voimme täällä ajassa nähdä vain pieniä välähdyksiä. Toinen asia, mikä näistä raamatunsitaateista päälimmäisenä jäi mieleen, on rukous. Se ei ole ikävä velvollisuus vaan suuri mahdollisuus ja mitä suurin etu oikeus. Rukouksessa Pyhä Henki saa hengittää meidän kauttamme.

Paavalin galatalaisille toivottama armo ja rauha ovat mahdollisia vain Isän Jumalan ja hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen kautta. Meidän tulisi olla täynnä Jumalan armoa ja rauhaa. Meidän tulisi armahtaa toisia, koska olemme Kristuksessa saaneet paljot syntimme anteeksi. Kun palvelemme tällä tavoin Herraa, niin saamme olla hänen armonsa ja rauhansa kanavia. Meidät, jotka olemme uskovaisia, on lähetetty Kristuksen kirjeiksi niiden ihmisten elämään, jotka tunnemme. Olemme niin kuin tienviittoja, jotka osoittavat Jeesuksen ristinsuuntaan. ”Sillä sana ristiksestä on hullutusta niille, jotka kadotukseen joutuvat, mutta meille, jotka pelastumme, se on Jumalan voima” (1. Kor. 1:18).

”Ja hän sanoi minulle: ”Minun armossani on sinulle kyllin; sillä minun voimani tulee täydelliseksi heikkoudessa.” Sen tähden minä mieluummin kerskaan heikkoudestani, että Kristuksen voima asettuisi minuun asumaan. Sen tähden minä olen mielistynyt heikkouteen, pahoinpitelyihin, hätään, vainoihin, ahdistuksiin, Kristuksen tähden; sillä kun olen heikko, silloin minä olen väkevä” (2. Kor. 12:9–10.) Armo ei tee meistä vahvoja vaan heikkoja. Omavoimaiseen ihmiseen ei ikään kuin mahdu Jumalan voimaa. Hän on täynnä itseään. Siksi juuri heikkous on otollista Jumalan voimalle. Kun olemme itsessämme heikkoja ja herkällä tunnolla Jumalan edessä, niin silloin hän pääsee antamaan meille voimaa armoon ja pyhyyteen.

Gal. 1:4 ”joka antoi itsensä alttiiksi meidän syntiemme tähden, pelastaaksensa meidät nykyisestä pahasta maailmanajasta meidän Jumalamme ja Isämme tahdon mukaan!”

Kuunnelkaa, miten syviä sanoja apostoli kirjoittaa. Hänen kynästään lähteneet tekstit ovat täyttää totta. Ne ovat Jumalan pyhää Sanaa. Pyhä Henki inspiroi Paavalin ja antoi meille tämän kirjeen ja jakeen. Jeesus uhrautui ”syntiemme tähden”. Hän oli ja on yhä virheetön ja täydellinen.

Oma lukunsa on tämän maailman pahuus. Siitä Herra on tahtonut meidät pelastaa. Maailma luotiin hyväksi, mutta se turmeltui lankeemuksessa. Riivaajahenget villitsevät tätä maailmaa. ”Sillä meillä ei ole taistelu verta ja lihaa vastaan, vaan hallituksia vastaan, valtoja vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia maailmanvaltiaita vastaan taivaan avaruuksista” (Ef. 6:12). Jumala tahtoo varjella meitä kaikelta pahalta.

Jeesuksen uhrikuolema, joka sovitti meidät, oli Isän Jumalan tahto ja tarkoitus. Pelastuksemme perustuu Jeesukseen Kristukseen, jonka Isä Jumala lähetti Pelastajaksi. Se perustuu hänen kuolemaansa ja ylösnousemukseensa. ”Ja on tapahtuva, että jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu” (Ap. t. 2:21).

Pyhän Hengen todellisuudessa Jeesuksen Kristuksen nimi kirkastetaan meissä. Pyhä Henki osoittaa Jeesukseen, ja Jeesus osoittaa Isään Jumalaan. Eräs hengellinen rukouksen tapa menee, että rukoilemme Isää Jeesuksen nimessä Pyhässä Hengessä. ”Hänessä on teihinkin, sitten kuin olitte kuulleet totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin, uskoviksi tultuanne pantu luvatus Pyhän Hengen sinetti, sen, joka on meidän perintömme vakuutena, hänen omaisuutensa lunastamiseksi – hänen kirkkautensa kiitokseksi” (Ef. 1:13–14).

Vetoaminen Isän Jumalan tahtoon toistuu Raamatun ilmoituksessa. ”Sillä minä olen tullut taivaasta, en tekemään omaa tahtoani, vaan hänen tahtonsa, joka on minut lähettänyt” (Joh. 6:38). Jeesus oli kuuliainen Isän tahdolle. Se oli hänen osansa. Noustuaan kuolleista hän istuutui Jumalan oikealle puolelle taivaassa. ”Herran pelko on kuri viisauteen, ja kunnian edellä käy nöyryys” (Sananl. 15:33). Jeesus oli ja on sydämeltään nöyrä. Hän totteli Isää, ja hänet korotettiin taivaalliseen kunniaan ja kirkkauteen. Meidän onneksemme hän totteli. Hänen ansiostaan meistä on tullut evankeliumin saamamiehiä ja -naisia sekä autuuden perillisiä. Kiittäkäämme siis Jeesusta siitä, että mitä hän on tehnyt meidän vuoksemme. Olkaamme niin kuin se spitaalinen mies, joka palasi kiittämään parantumisestaan Jeesusta. ”Niin Jeesus vastasi ja sanoi: ”Eivätkö kaikki kymmenen puhdistuneet? Missä ne yhdeksän ovat? Eikö ollut muita, jotka olisivat palanneet Jumalaa ylistämään, kuin tämä muukalainen?”” (Luuk. 17:17–18.)

Jumala on siis kiinnostunut siitä, että miten reagoimme hänen armoonsa. Olemmeko siitä kiitosmielellä, vai purnaammeko niin kuin Israelin kansa autiomaassa? Pue yllesi ylisytyksen viitta, ja palvo Isääsi salassa. Hän näkee sinut ja palkitsee sinut. Ole Jumalalle peilinä, kun hän katsoo sinuun, ja heijasta hänen kirkkautensa kohti taivasta.

Gal. 1:5 ”Hänen olkoon kunnia aina ja iankaikkisesti. Amen.”

Ylistetty olkoon Herran nimi. Me kaikki saamme yhtyä näihin apostoli Paavalin sanoihin Pyhässä Hengessä palvoen Isää Jeesuksen nimessä. Pukekaamme yllemme ylistyksen viitta, ja kääntäkäämme katseemme Herraan Jeesukseen päin. Tehkäämme niin kuin Paavali. Antakaamme kaikki kunnia Jumalalle. Hänen on kunnia ja voima, kirkkaus ja valta, majesteetti ja ylistys. Kiitos Herralle. Hänessä meillä on voima, joka murtaa synnin kahleet ja parantaa sairaat.

”Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti” (Hebr. 13:8). Jumalan kunnia pysyy ikuisesti. Hän on kirkastanut Poikansa Jeesuksen. Jeesus on korotettu valtaistuimelleen taivaassa Isän Jumalan oikealle puolelle. Mutta jo nyt me saamme täytyttyä Pyhällä Hengellä ja tuntea hänen voimansa. Liha on lihaa, ja henki on henkeä. Saamme jo nyt seurata Pyhän Hengen johdatusta Herraamme alati rukoillen ja kiittäen. Annetaan Herran kirkkauden valloittaa meidät kokonaan ja hänen armonsa välittyä kauttamme. Hylätään synnin kahleet Jeesuksen nimessä ja Pyhän Hengen voimalla. Hylätään vääryyden teot, ja tehdään uskottamme täyttää totta Herrassa. Käännetään selkä kohti maailmaa ja sydän kohti taivasta. Olkaamme alttiit pyhitykseen ja evankeliumin julistukseen.

Herramme on pyhä ja niin tulee meidänkin olla. Annetaan kaikki kunnia Jumalalle. Otakaamme vaarin Jeesuksen uhrista meidän rikkomustemme tähden ja meidän puolestamme. Hän sovitti meidät omalla verellään Jumalan kanssa. Kiitos siitä Herralle. Nouskaamme arkielämämme yläpuolelle. Kohotkaamme Pyhässä Hengessä. Juhlikaamme Jeesusta. Kiitos Herra Jeesus, että olet voittanut. Siitä voitosta mekin saamme ammentaa voimaa yli muiden valtojen, voimien ja lihan.

Pelastumme yksin Jeesuksen kautta. Hän vie meidät Isän luokse taivaan kotiin. Sinä hukkuva sielu, joka olet kuin eksynyt lammas: Pelastaudu Jumalan tuomiolta paeten hänen armoonsa Kristuksessa. Älä anna rahan tai minkään muunkaan eksyttää sinua pois. Tunne Jumalasi. Jeesus on tullut pelastamaan sinut. Rukoile häntä. Koe hänen johdatuksensa. Hän antaa sinulle voimaa lopettaa synnin harjoittaminen. Jumalan lapsena sinulla on oikeus hänen perintöönsä. Odota Pyhän Hengen antamaa viisautta, jotta tämä totuus kirkastuisi sinulle.

”Hän antaa väsyneelle väkeä ja voimattomalle voimaa yltäkyllin” (Jes. 40:29). Älä enää elä lihan vaan Hengen mukaan. Tee pyhityksesi täydelliseksi Herrassa. Ole nuhteeton ja rehellinen sekä pienissä että suurissa asioissa. Aloita niistä pienistä. Ole uskollinen Herrallesi. Tule hänen läsnäoloonsa, ja tuo ylistyksesi hänen kuuloonsa. Anna Jumalan ihastua sinuun, ja astu hänen ikuisen rakkauteensa. Vuodata ylistyksesi hänen eteensä. Laula Jeesukselle sydämesi ylistyslaulu. Veisaa hänen kiitostaan, ja ota vastaan hänen pyhyytensä. ”Kaikki, joissa henki on, ylistäkää Herraa! Halleluja!” (Ps. 150:6). Amen.

JUMALAN SANAA ON LUETTAVA NIIN KUIN SE ON KIRJOITETTU!

TÄMÄ ON PERUSTAVAA LAATUA OLEVA JOHTOAJATUS TÄSSÄ KÄSILLÄ OLEVASSA ESIKOISTEOKSESSA. VAPAUTEEN ORJUUDESTA KÄSITTELEE KAHTA APOSTOLI PAAVALIN KIRJETTÄ, JOILLA ON KOSKETUSPINTAA ORJUUDEN JA VAPAUDEN TEEMOIHIIN.

PAAVALIN KIRJEESSÄ GALATALAISILLE ON TUOTU ESILLE SEURAKUNTIEN YLEISTÄ ONGELMAA ELI LAIN ORJUUTTA. SITÄ VOIDAAN PITÄÄ MYÖS PAAVALIN TAISTELUKIRJOITUKSENA JA PUOLUSTUSPUHEENA. HÄN TAHTOI PALAUTTAA GALATIAN SEURAKUNNAT TAKAISIN JUMALAN ARMON ALLE. NÄIN OLLEN EVANKELIUMI JEESEKSESTA KRISTUKSESTA ON TÄMÄNKIN KIRJEEN VARSINAINEN AIHE JA SEN KIRJOITTAMISEN SYY.

PAAVALIN KIRJE FILEMONILLE KOSKEE ONESIMUS-NIMISTÄ KARANNUTTA ORJAA, JONKA APOSTOLI TAHTOI LÄHETTÄÄ TAKAISIN OMISTAJALLEEN. KIRJEEN KESKEINEN AIHE ON VELJELLINEN RAKKAUS.

VAPAUTEEN ORJUUDESTA KÄY LÄPI SYSTEMAATTISESTI GALATALAIS- JA FILEMON-KIRJEET. JOKAISESTA JAKEESTA ON KIRJOITETTU SAMAN VERRAN. NIIN ON VÄLTETTY KOROSTAMASTA JOITAKIN JAKEITA TOISTEN KUSTANNUKSELLA. TEOS ON LUONTEELTAAN OPETTAVA JA JULISTAVA. SE SOVELTUU HYVIN MYÖS KÄYTETTÄVÄKSI SEURAKUNNISSA ESIM. SAARNOISSA.

"JA JOKAISEN KIELEN PITÄÄ TUNNUSTAMAN ISÄN JUMALAN KUNNIAKSI, ETTÄ JEEBUS KRISTUS ON HERRA" (FIL. 2:11).

BoD

